

To interessante og smukke nåletræer,
ABIES KOREANA og PICEA BREWERIANA

Af N. DINES POULSEN

Abies koreana WILSON.

(*A. nephrolepis* NAKAI, *A. Veitchii* VILMORIN non LINDL.).

Denne art hører til de nyere opdagelser indenfor *Abies*-slægten og vokser i bjergene i det sydlige Korea. Frø af arten blev første gang samlet i 1905 af missionær U. FAURIE i bevoksninger på Mount Auckland på øen Quelpart (syd for Korea-halvøen). Frøet blev sendt til VILMORIN i Frankrig, der bestemte den til *A. Veitchii*. I 1907 indsamlede TAQUET frø sammesteds, og senere fandt NAKAI (N. NAKAI er opdageren af mange nye arter fra Korea) arten i 12–1500 m højde i Chirisan-bjergene og bestemte den til *A. nephrolepis*. Først da WILSON omkring 1917 indsamlede den begge steder, blev den beskrevet og anerkendt som ny art.

Her til landet kom der frø første gang omkring 1927. Et enkelt træ fra denne sending frø vokser i D. T. POULSEN'S planteskole, Kvistgård, og har opnået en højde på ca. 3 m og en bredde på ca. 3 m. *A. koreana* skal kunne blive fra 15–18 m høj i sit hjemland og er ret langsomvoksende. REHDER angiver hårdførheden til zone 5 (Amerika), hvilket jeg mener er misvisende. Arten klarede sig alle isvintrene igennem uden den ringeste beskadigelse og turde vel siges at være 100% hårdfør i Danmark.

Træet har en bred, pyramidal vækst med tæt, kompakt grenbesætning. Barken er på yngre træer glat, grå gående over til purpur. På ældre træer dybtfuret, rødbrun. Grene. Unge grene svagt furede, gullige, senere ofte gående over i purpuragtigt. Behåring sparsom. Knopper er næsten kuglerunde, kastaniebrune med mere eller mindre harpiks. Nåle tætsiddende, på undersiden af grenene med

skilning. 10–15–(20) mm lange og 2,5 mm brede. I spidsen udrandede. På unge planter ofte spidse og stikkende. Oversiden furet og glinsende, undersiden med 2 meget brede og temmelig hvide spalteåbningsstriber. Harpiksgange op til epidermis. Kogler, cylindriske, 5–7 cm lange og 2,5–2,8 cm brede, i spidsen affladede. Farven er for modningen smuk violetpurpur. Kogleskæl nyreformede, 17–20 mm brede. Frø, violetpurpur, 10–12 mm langt incl. vingen.

A. koreana fructificerer i en tidlig alder, hvilket stadfæster dens alpine oprindelse. På 3-års podninger har jeg optalt indtil 10 kogler. Frøet modner fint her i landet, og spiringsprocenten ligger over de fleste *Abies*-arters.

A. koreana står *A. Veitchii* Lindl. nærmest af Ædelgran-arterne, men er let at skelne fra denne ved den svagere behåring, de svagt harpiksholdige knopper og de længere dækskæl. Desuden er væksten hos *A. koreana* svagere og mere kompakt end hos *A. Veitchii*.

Uden at overdrive tror jeg næsten, jeg tør spå denne smukke Ædelgran en meget større udbredelse, end den har i øjeblikket, hvor den kun findes i Arboretet og andre botaniske samlinger. For 2 år siden talte jeg på vort eksemplar i Kvistgård over 150 kogler. Det var et meget smukt syn at se de pragtfuldt farvede kogler sidde som lys over det meste af det ca. 3 m høje træ.

Af de mange *Abies*-arter samt deres varianter, der findes og dyrkes, er det kun et fåtal, der er velegnede for småhaver. De fleste ædelgran vil i små haver hurtigt vokse sig alt for store, og da tendensen jo går i retning af mindre og mindre haver, tror jeg, at *A. koreana* vil blive en kærkommen fornyelse for haveejeren.

***Picea Breweriana* S. WATSON.**

P. Breweriana eller Siskiyou-Granen, som den også kaldes, regnes for at være den mest sjældne og mest lokalprægede af alle de amerikanske graner. Den er øjensynlig fundet af prof. BREWER i 1863, men først beskrevet i 1884, da TH. HOWELL fandt den på de nordlige skråninger af Siskiyou-bjergene (nordlige Californien) i nærheden af Illinois-flodens udspring. Fundet blev gjort i 2300 m højde på temmelig tør klippebund. Bevoksningen, der kun dækkede et forholdsvis lille areal, bestod foruden af *P. Breweriana* af Douglasgran, enkelte Fyrre-arter og *Abies concolor*. Senere er arten fundet i få andre bevoksninger i de føromtalte bjerge samt få steder i det sydvestlige Oregon.

Arten skal i sit hjemland kunne opnå en højde på 30–50 m og en stammediameter på op til 1 m.

Bark, rødlig og skælet. Grene af 1' orden vandrette, ofte langstrakte. Grene af 2' orden tynde, ofte op til 2,5 m lange og hængende. Knopper, slankt kegleformede, spidse. 5–8 mm lange, valnødderbrune og harpiksklædte. Knopskæl fast tilliggende, ikke eller kun lidt sylformet forlængede. Nåle på grenundersiden ikke skilt. Vidt udstående, undertiden noget tilbagekrummede. Nålene er temmelig bløde, 15–30 mm lange og op til 0,5 mm brede. I spidsen afstumpede eller afrundede. Tværsnit afladet rhombisk. Den opad vendende side noget hvælvet, glinsende grøn, uden spalteåbninger. Den nedad vendende side med 4–5 hvide linier af spalteåbninger. Kogler, smalle, cylindriske, 6–12 cm lange og 2–3 cm brede, først grønne, så purpurfarvede og til sidst gulbrune. Kogleskæl omvendt ægformede, helrandede, i anden vinter tilbagebøjede. Dækskæl aflangt linjeformede, $\frac{1}{4}$ så lange som kogleskællene. Frø, 3 mm lange med 9 mm lange og 5 mm brede vinger.

Af denne smukke og særprægede art findes der kun få ældre eksemplarer her i landet. De første planter af *P. Breweriana* kom til Europa omkring århundredskiftet og omkring 1910 her til Danmark. Et af de første eksemplarer (måske det første) blev plantet i nåletræs-samlingen i D. T. POULSEN'S planteskole, Roskildevej. Træet har nået en højde på ca. 4 m, men har ikke udviklet sig særlig smukt, sikkert fordi arten ikke tåler byluften. I 1950 blomstrede træet for første gang og satte 1 kogle. Om frøet var spiredygtigt vides dog ikke.

Et langt smukkere udviklet træ, knap så højt og måske knapt så gammelt, stod ved indgangen til Statens ejendom »Havslunde« på Strandvejen i Springforbi. Nu afdøde direktør SALOMONSEN fra Rich-koncernen købte træet i 1938 fra planteskolen i Kvistgård og gav et, efter den tids målestok, ret stort beløb for det. Træet, der dengang var ca. 2 m højt, blev plantet på en mindre forhøjning og har fået den for *P. Breweriana* karakteristiske vækst med de lange grene af 2' orden, hængende smukt mod jorden; dette eksemplar blev i 1952 flyttet til Arboretet i Hørsholm.

Et andet smukt træ står på Gunderslevholm; det er plantet mellem 1916 og 1920.

I planteskolen har det været vanskeligt at lave smukke træer af den. Det skyldes vel i første række, at man grundet knaphed af podetræ har podet med skud fra grene af 1' og 2' orden. Træet udmærker sig ikke ved særlig stor vækstkraft og har som yngre stærkt nålefald på top-skud og andre 1-årige skud, der omgiver top-skuddet.

Summary.

N. DINES POULSEN: Two interesting and beautiful conifers, *Abies koreana* and *Picea Breweriana*.

The history and origin of the trees, a description and some remarks on hardiness and growth in Denmark.

Especially the hardiness in connection with slow growth and early fructification is supposed to make *Abies koreana* well fitted for small gardens in Denmark.